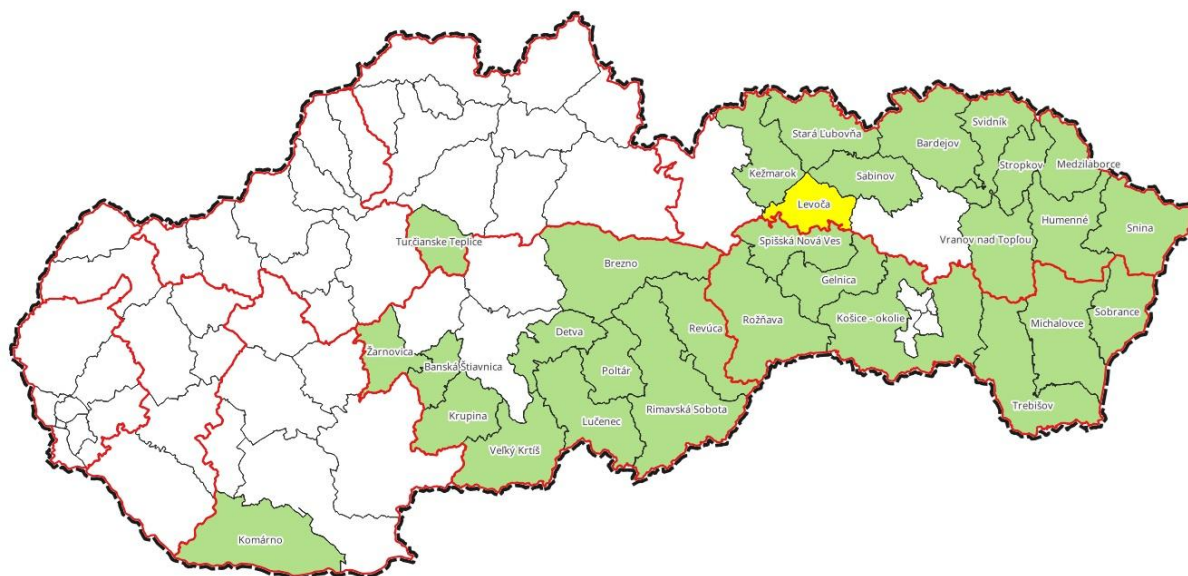

Plán rozvoja prioritného okresu

Levoča

platný a účinný na obdobie

od roku 2026 do roku 2028

Prerokovaný riadiacim výborom prioritného okresu dňa: 26. 08. 2026

Schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky dňa: 08. 09. 2026

Obsah

Úvod	3
1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu.....	4
1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti	5
1.2. Analýza demografického stavu	9
1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám	12
1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb	15
2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja	19
3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja	20
3.1. Súlad so strategickými dokumentmi	20
3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja	21
3.3. Aktivity plánu rozvoja	21
4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja	24
5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku.....	25
5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja	25
5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja	25
5.3. Gestori a spôsob monitorovania.....	26
5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ	26
6. Prílohy.....	26

Úvod

Plán rozvoja prioritného okresu Levoča (ďalej len „*plán rozvoja*“) je strednodobý strategický dokument vypracovaný v súlade s ustanovením § 2 písm. d) v spojení s § 4 a nasl. zákona č. 271/2025 Z. z. o podpore prioritných okresov (ďalej len „*zákon o prioritných okresoch*“) a na základe metodického usmernenia vydaného Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „*MIRRI SR*“).

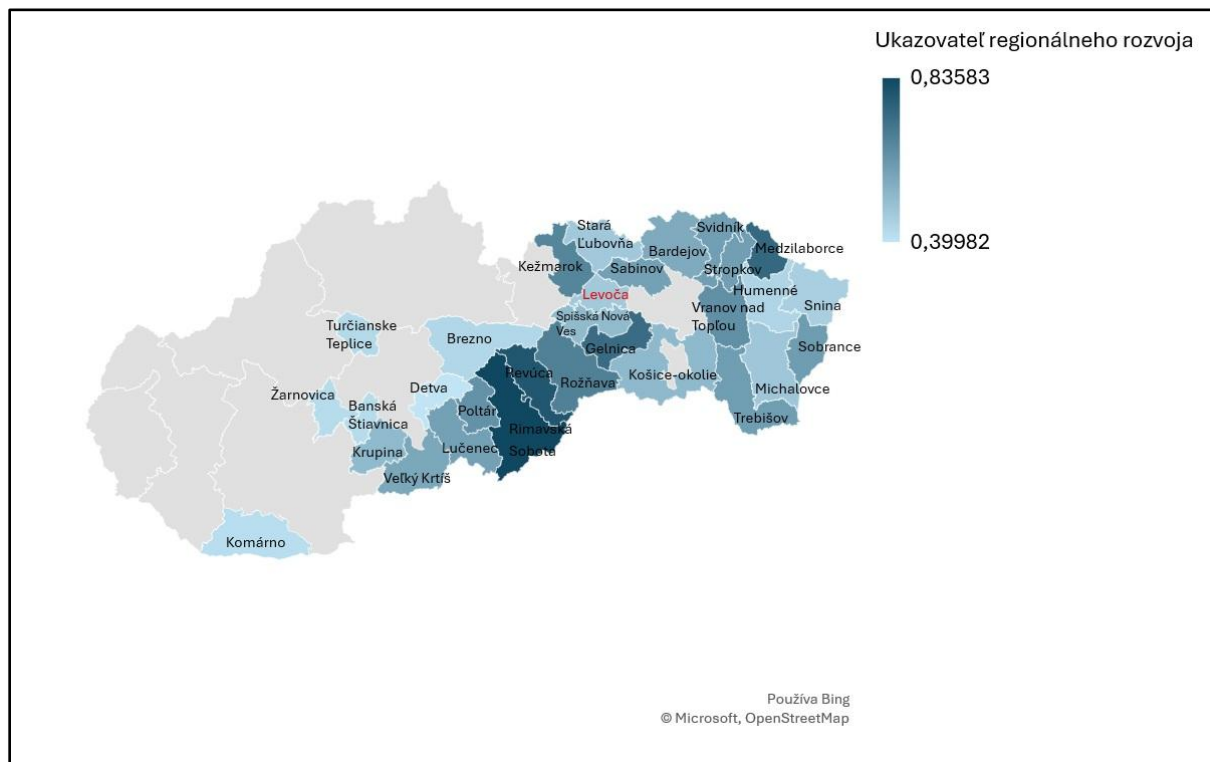
Hlavným cieľom plánu rozvoja je prostredníctvom komplexných štrukturálnych opatrení a aktivít zameraných na hospodársky, sociálny, environmentálny rozvoj prioritného okresu, systémovú tvorbu rozvoja regiónu, rozvoj konkurencieschopnej hospodárskej činnosti a súvisiacej zamestnanosti, na zlepšovanie sociálno-ekonomického, environmentálneho a demografického vývoja, motivujúceho prostredia pre zotrvanie v okrese alebo návrat do neho, prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu, zlepšovať hodnoty ukazovateľa regionálneho rozvoja¹ (ďalej len „*URR*“), zvyšovať kvalitu života obyvateľov a znižovať regionálne disparity v rámci prioritného okresu ako aj medzi okresmi navzájom.

Plán rozvoja vychádza z analýzy potrieb a potenciálu prioritného okresu a je výsledkom participatívneho procesu zástupcov prioritného okresu a MIRRI SR, založenom na objektívnych analytických ukazovateľoch, potrebách regionálnych subjektov a dopyte obyvateľov či návštevníkov prioritného okresu.

¹ Podľa § 2 písm. c) zákona o prioritných okresoch sa ukazovateľom regionálneho rozvoja rozumie kompozitný ukazovateľ, ktorým sa hodnotí miera regionálneho rozvoja okresu na základe čiastkových ukazovateľov a špecifických ukazovateľov okresu v sociálno-ekonomickej oblasti, demografickom stave a v prístupe k verejnej infraštruktúre a základným službám.

1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu

Mapa prioritných okresov podľa URR

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Mapa znázorňuje všetkých 30 okresov, ktoré sú podľa zákona o prioritných okresoch a vyhlášky MIRRI SR č. 274/2025 Z. z. o počte prioritných okresov, o výpočte ukazovateľa regionálneho rozvoja a zverejňovaných údajoch v oblasti prioritných okresov v znení účinnom od 8. mája 2026 (ďalej len „vyhláška“) zaradené medzi prioritné okresy.

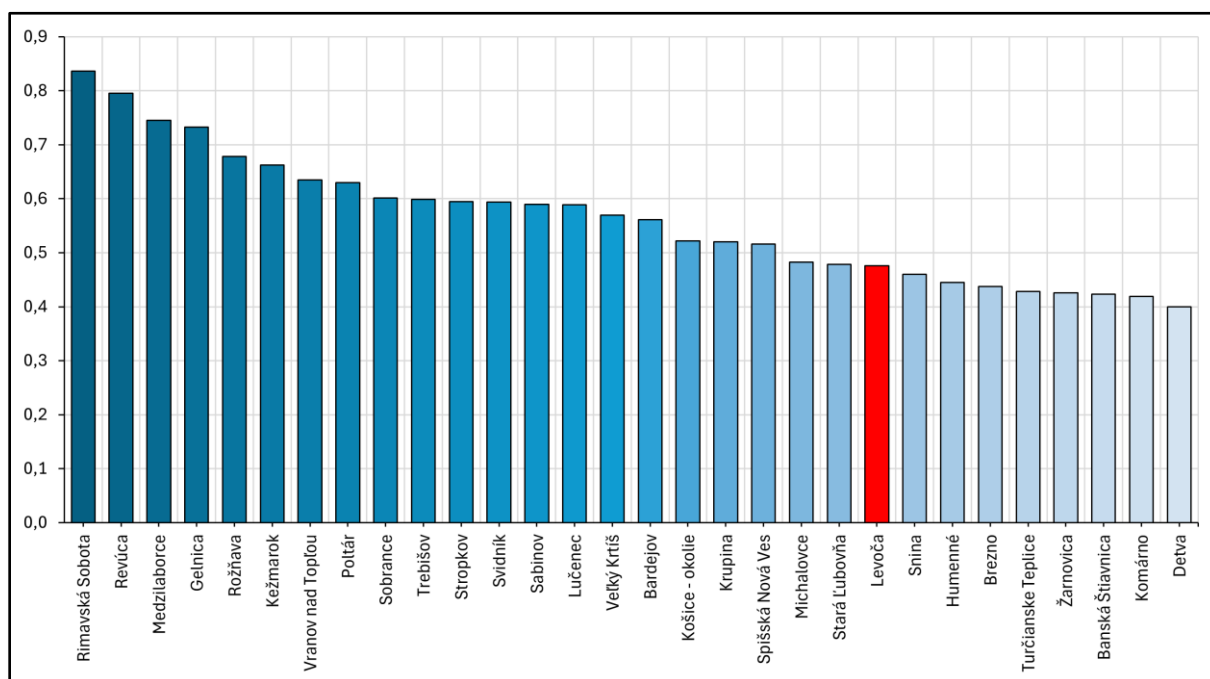
Prioritné okresy sú na mape vyznačené farebne na základe hodnoty URR, pričom okres s najvyššou (najhoršou) hodnotou URR je označený najtmavšou farbou.

Hodnota URR prioritného okresu Levoča v čase zaradenia medzi prioritné okresy je **0,47603**, čo ho zaraďuje medzi okresy s najlepšou hodnotou URR spomedzi ostatných prioritných okresov.

V zozname vybraných okresov² platnom na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2028 sa okres Levoča nachádza na 22. mieste.

² Podľa § 2 písm. b) zákona o prioritných okresoch sa zoznamom vybraných okresov rozumie zoznam okresov okrem okresov krajských miest, zoradených zostupne na základe hodnoty URR.

Poradie prioritných okresov podľa URR

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

URR tvoria čiastkové a špecifické ukazovatele v troch oblastiach:

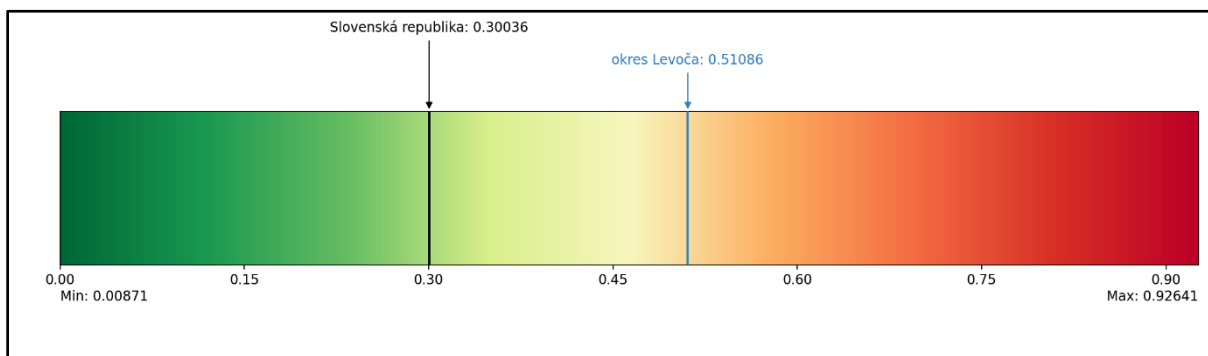
- sociálno-ekonomická
- demografia
- prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám

1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Levoča sa v rámci čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť v zozname všetkých okresov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) nachádza na **17. mieste**, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,51086**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť prioritného okresu Levoča - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za sociálno-ekonomickú oblasť sa vypočíta na základe troch špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

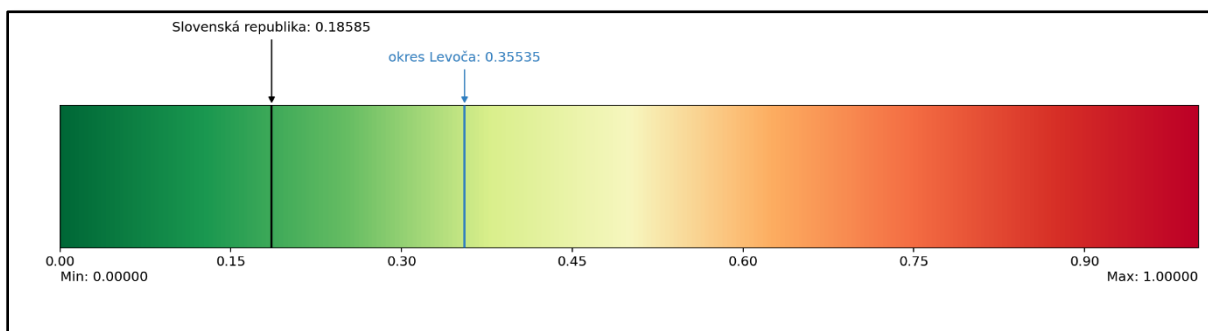
- (i) podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi³ z počtu obyvateľov;
- (ii) podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku a
- (iii) priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Hmotná núdza (podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ sa prioritný okres nachádza na **17. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota ukazovateľa je **0,35535**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ - grafické zobrazenie

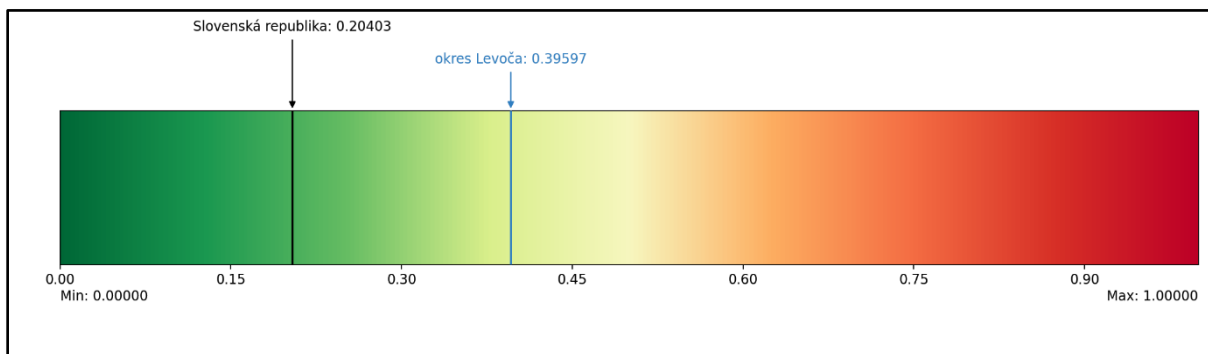
Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

³ Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

B.2. Miera nezamestnanosti (podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ sa prioritný okres nachádza na **17. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,39597**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ - grafické zobrazenie

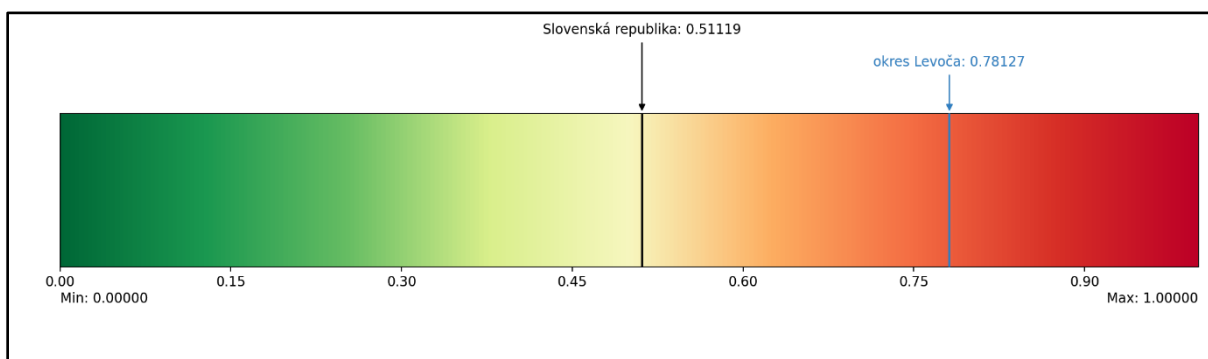

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Príjmová situácia a životná úroveň (priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca)

V rámci špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ sa prioritný okres nachádza na **29. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,78127**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov sociálno-ekonomickej oblasti

Sociálno-ekonomická oblasť okresu Levoča predstavuje základný pilier rozvoja tohto územia. Táto oblasť, sledovaná prostredníctvom troch čiastkových ukazovateľov, vykazuje viaceré nedostatky, ktoré však možno vnímať ako potenciál rozvoja okresu, ktorý je naviac

podmienený kombináciou troch faktorov, a to historického, demografického a hospodárskeho.

Významným determinantom sociálno-ekonomickej situácie územia je aj relatívne vysoký podiel obyvateľov patriacich do zraniteľnej skupiny marginalizovaných rómskych komunít (ďalej len „MRK“). Táto skupina je prevažne koncentrovaná v určitých obciach okresu a čelí kumulovaným formám znevýhodnenia, najmä v oblastiach vzdelávania, zamestnanosti, prístupu k bývaniu a základným verejným službám.

Pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti, nízka úroveň dosiahnutého vzdelania a prítomnosť generačného prenosu chudoby významne limitujú možnosti sociálnej a ekonomickej integrácie tejto cieľovej skupiny. Uvedené faktory zároveň nepriaznivo ovplyvňujú celkový sociálny a hospodársky rozvoj okresu Levoča, a to najmä prehĺbovaním sociálnych disparity, zvýšeným tlakom na kapacity verejných služieb a oslabovaním sociálnej kohézie v území.

Efektívne riešenie situácie MRK si vyžaduje implementáciu integrovaného prístupu, ktorý prepája intervencie v oblastiach trhu práce, vzdelávania, sociálnych služieb, bývania a komunitného rozvoja. Bez systematickej, koordinovanej a adresnej podpory zameranej na túto cieľovú skupinu nie je možné dosiahnuť udržateľné zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok v danom okrese.

Vzájomná interakcia identifikovaných špecifických ukazovateľov vytvára v okrese komplexný a vzájomne previazaný súbor sociálno-ekonomických problémov, charakterizovaný kumulatívnym pôsobením chudoby, nezamestnanosti, nízkej úrovne miezd a nepriaznivého demografického vývoja.

Z uvedeného dôvodu predstavuje sociálno-ekonomická oblasť kľúčovú intervenčnú oblasť plánu rozvoja. Dosiahnutie pozitívnej zmeny si vyžaduje systematické zvyšovanie kvality života obyvateľov a posilnenie regionálneho rozvoja okresu, najmä prostredníctvom cielených opatrení zameraných na podporu malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), rozvoj cestovného ruchu a skvalitňovanie verejných služieb na úrovni obcí.

Nižšie príjmy obyvateľstva majú negatívny dopad na životnú úroveň, obmedzujú spotrebu domácností a znižujú atraktivitu územia pre kvalifikovanú pracovnú silu. Nízka mzdová úroveň zároveň prispieva k odchodu ekonomicky aktívnych obyvateľov za lepšie plateným zamestnaním mimo regiónu.

Sociálno-ekonomické ukazovatele okresu sú vzájomne úzko prepojené a vytvárajú súhrnný obraz o jeho rozvojových problémoch. Vyššia miera nezamestnanosti a sociálnej odkázanosti sa premieta do nižšej príjmovej úrovne obyvateľstva, čo následne znižuje ekonomickú výkonnosť územia a jeho schopnosť prilákať nové investície.

Celkovo je ekonomika okresu charakteristická dominanciou menších podnikov, obmedzenou investičnou aktivitou a nižšou mzdovou úrovňou, avšak zároveň disponuje významným potenciálom v oblasti priemyslu, poľnohospodárstva, lesníctva a lokálnej produkcie, ktorý zatiaľ nie je plne využitý.

Nízka diverzifikácia hospodárstva a slabšia prítomnosť väčších zamestnávateľov obmedzujú tvorbu stabilných pracovných miest, čo zvyšuje závislosť obyvateľov od verejných zdrojov a prehĺbuje regionálne disparity. Zároveň nepriaznivá socioekonomická situácia vplýva aj na demografický vývoj, najmä prostredníctvom odchodu mladých a kvalifikovaných obyvateľov, čím sa oslabuje rozvojový potenciál územia.

Okrem kvantitatívnych údajov vychádza uvedené hodnotenie aj z kvalitatívnych zistení získaných počas prípravy plánu rozvoja. V priebehu tvorby dokumentu prebiehali pracovné stretnutia a konzultácie so zástupcami okresu a relevantnými aktérmi v území, v rámci ktorých boli identifikované a potvrdené kľúčové problémy a potreby okresu najmä v oblasti zamestnanosti, sociálnej situácie a dostupnosti pracovných príležitostí.

Počet podnikateľských subjektov má dlhodobu rastúcu tendenciu. Mierny nárast je badateľný aj pri fyzických osobách – podnikateľoch, avšak ich tempo rastu zaostáva za celoslovenským priemerom. Z odvetvového hľadiska prevláda stavebníctvo, po ktorom nasleduje priemysel a obchod. Významná časť živnostníkov sa zároveň orientuje na prácu v zahraničí, čo súvisí s migráciou pracovnej sily a snahou o lepšie ekonomické podmienky mimo regiónu.

Uvedené skutočnosti poukazujú na potrebu systematickej podpory miestnej ekonomiky, najmä prostredníctvom rozvoja malých a stredných podnikov, sociálnej ekonomiky a aktivít zameraných na tvorbu udržateľných pracovných miest priamo v území. Súčasne je nevyhnutné zvyšovať kvalifikačnú úroveň pracovnej sily, posilňovať prepojenie vzdelávania s potrebami trhu práce a cielene podporovať začleňovanie znevýhodnených skupín obyvateľstva na trh práce.

Súčasná situácia v oblasti zamestnanosti v okrese Levoča je charakterizovaná vysokým podielom disponibilných uchádzačov o zamestnanie na obyvateľstvo v produktívnom veku (dlhodobu nadpriemernou v rámci SR). Dôležitým faktorom je prevaha Uchádzačov o zamestnanie prevažne len so základným vzdelaním a bez vzdelania.

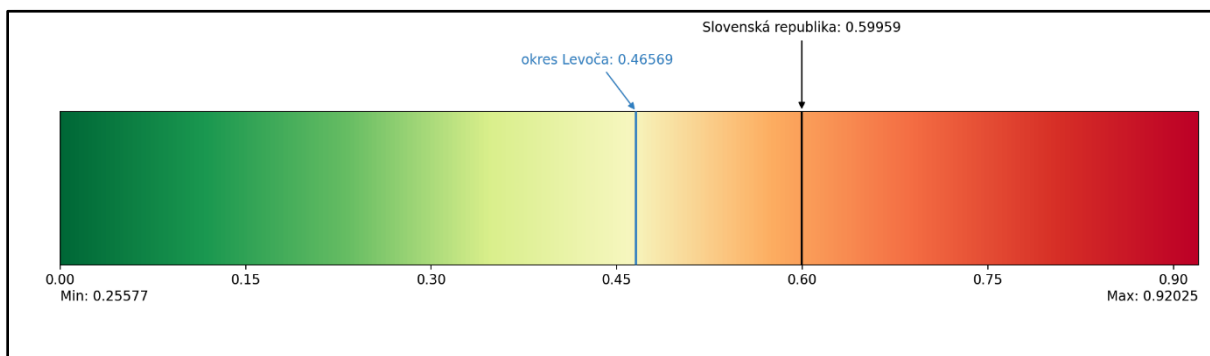
V poradí regiónov podľa počtu poberateľov pomoci v hmotnej núdzi, ako aj ich podiel z počtu obyvateľov sa okres Levoča drží na 15. mieste.

1.2. Analýza demografického stavu

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Levoča sa v rámci čiastkového ukazovateľa za demografický stav nachádza na **63. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,46569**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za demografický stav prioritného okresu Levoča - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za demografický stav sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

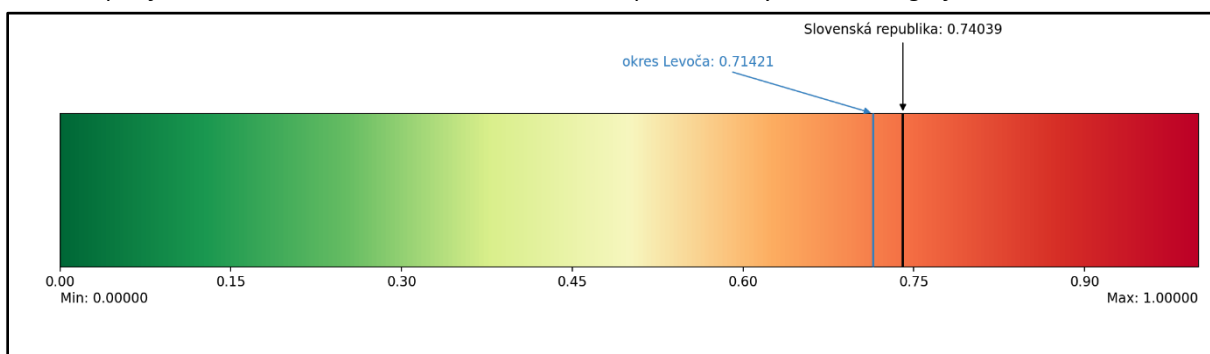
- (i) hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva;
- (ii) index ekonomického zaťaženia osôb a
- (iii) index starnutia.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva

V rámci špecifického ukazovateľa „*hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva*“ sa prioritný okres nachádza na **53. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,71421**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva“ - grafické zobrazenie

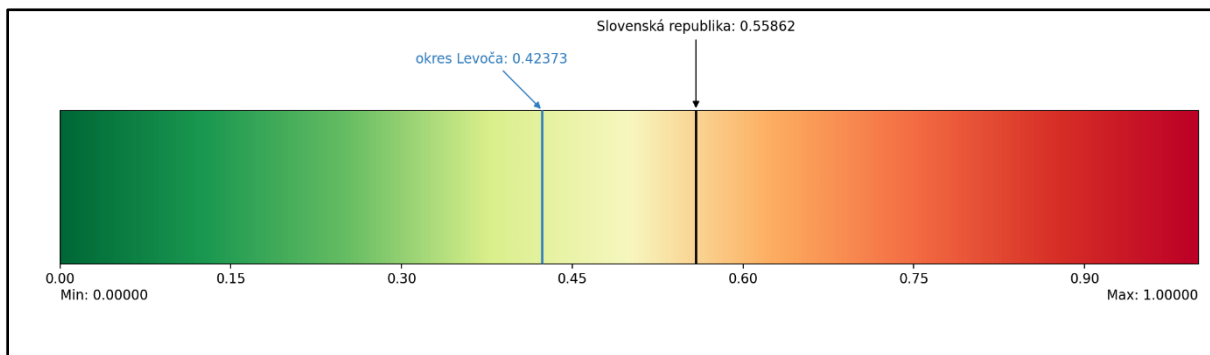

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Index ekonomického zaťaženia

V rámci špecifického ukazovateľa „index ekonomického zaťaženia osôb“ sa prioritný okres nachádza na **53. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,42373**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index ekonomického zaťaženia osôb“ - grafické zobrazenie

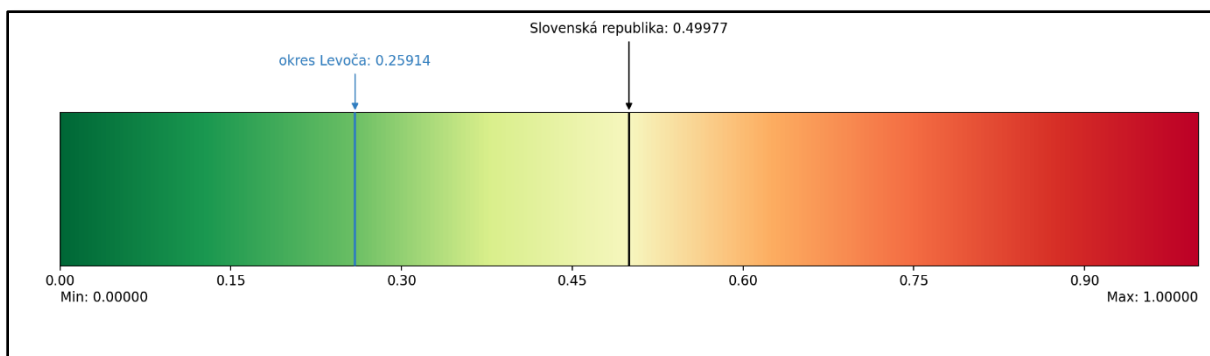

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Index starnutia

V rámci špecifického ukazovateľa „index starnutia“ sa prioritný okres nachádza na **63. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,25914**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index starnutia“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov demografického stavu

Demografický vývoj okresu Levoča je výrazne ovplyvnený prítomnosťou MRK, ktoré sa vyznačujú špecifickou vekovou štruktúrou a odlišnou populačnou dynamikou v porovnaní s majoritným obyvateľstvom. Tieto charakteristiky majú významný vplyv na celkové demografické trendy územia a predstavujú dôležitý faktor pri plánovaní rozvojových intervencií.

Analýza špecifických demografických ukazovateľov okresu Levoča identifikuje viacero nepriaznivých trendov, najmä pretrvávajúci odliv mladého obyvateľstva a postupné starnutie populácie, ktoré je podmienené úbytkom pracovnej sily v produktívnom veku.

Uvedený demografický vývoj vedie k oslabovaniu ľudského potenciálu územia, znižuje jeho absorpčnú kapacitu pre rozvojové impulzy, negatívne ovplyvňuje udržateľnosť poskytovania verejných služieb a zároveň prispieva k prehĺbovaniu regionálnych disparít.

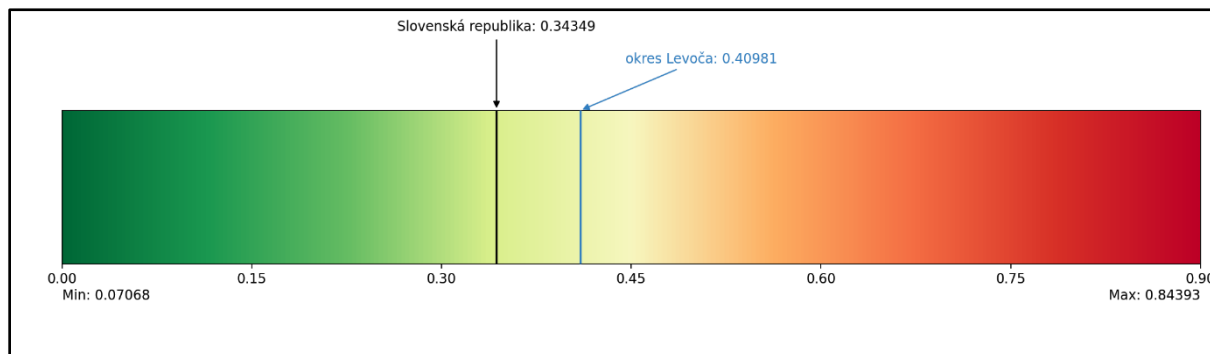
Migrácia z okresu Levoča zaznamenáva z dlhodobého hľadiska negatívny trend. Mimo hraníc okresu sa sťahuje takmer každoročne väčší počet ľudí, než do okresu prichádza.

1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Levoča sa v rámci čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám nachádza na **31. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,40981**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu Levoča - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za oblasť prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

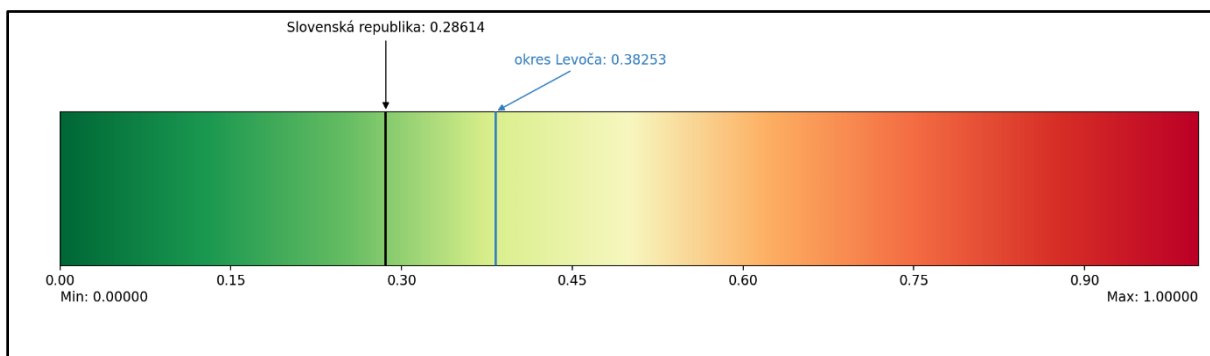
- (i) podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov;
- (ii) podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd;
- (iii) podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps a
- (iv) podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Základná technická infraštruktúra - vodovody

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ sa prioritný okres nachádza na **29. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,38253**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ - grafické zobrazenie

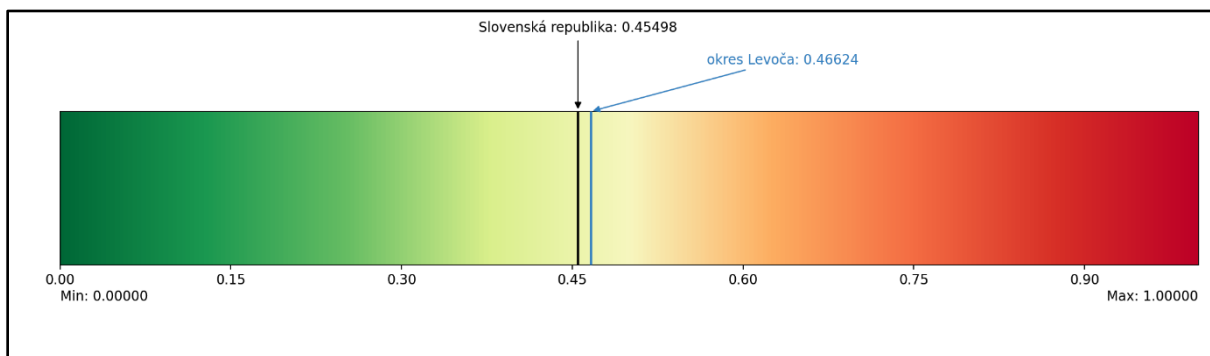

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Základná technická infraštruktúra - kanalizácia

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ sa prioritný okres nachádza na **45. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,46624**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ - grafické zobrazenie

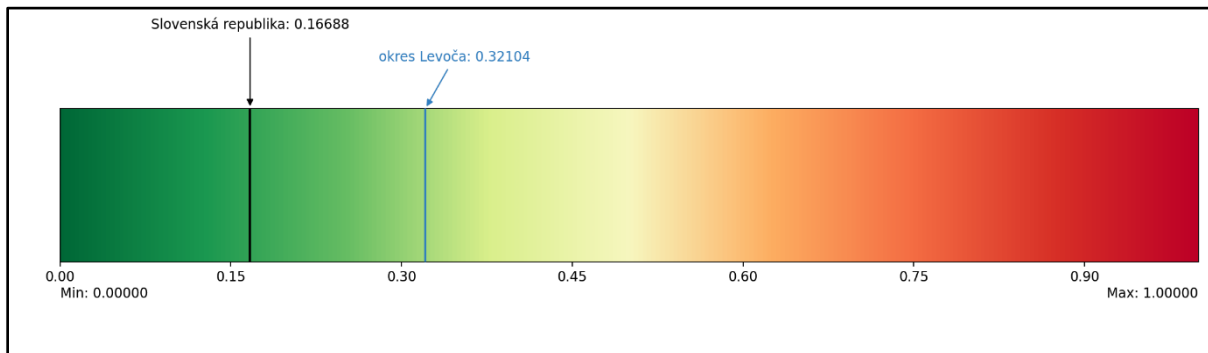
Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Dostupnosť internetu (podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou

minimálne 100 Mbps“ sa prioritný okres nachádza na **16. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,32104**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps“ - grafické zobrazenie

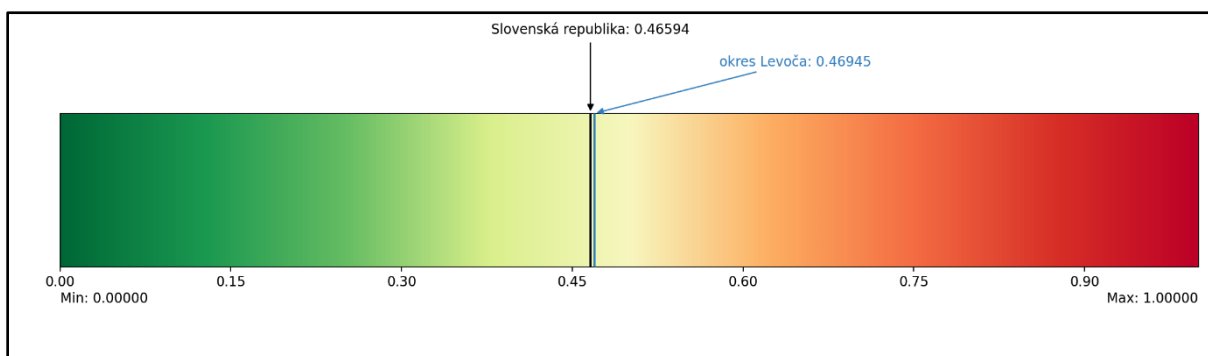

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.4. Vzdelávacia infraštruktúra a služby (podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ sa prioritný okres nachádza na **25. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,46945**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

Nedostatočná vybavenosť obcí verejnou infraštruktúrou znižuje kvalitu života obyvateľov okresu, obmedzuje možnosti podnikania v danom území a môže podporovať odchod obyvateľstva mimo regiónu.

Z uvedeného vyplýva, že oblasť verejnej infraštruktúry a základných služieb predstavuje významnú, avšak nerovnomerne rozvinutú zložku regionálneho rozvoja okresu Levoča. Zlepšenie tejto oblasti si vyžaduje systematické investície zamerané najmä na rozširovanie kanalizačnej infraštruktúry, vyrovnanie regionálnych rozdielov v dostupnosti služieb, posilňovanie kapacít vzdelávacích zariadení a ďalší rozvoj digitálnej infraštruktúry. Tieto opatrenia majú potenciál výrazne prispieť k zvýšeniu kvality života obyvateľov a k celkovej stabilizácii a rozvoju okresu.

Osobitnú a dôležitú pozornosť si vyžaduje oblasť vzdelávacej infraštruktúry, predovšetkým zabezpečenie dostupnosti povinného predprimárneho vzdelávania. Nižšia miera účasti detí na predprimárnom vzdelávaní poukazuje na súbeh kapacitných, dopravných a sociálnych bariér. Nedostatočná dostupnosť materských škôl má dlhodobé negatívne dôsledky, najmä z hľadiska pripravenosti detí na vstup do základného primárneho vzdelávania, možností pracovného uplatnenia rodičov, ako aj podpory celkovej sociálnej inklúzie.

Uvedená problematika je obzvlášť výrazná v obciach s vyšším zastúpením sociálne znevýhodnených skupín obyvateľstva, kde dochádza k ďalšiemu prehľbovaniu existujúcich sociálnych a vzdelávacích nerovností.

Podiel obyvateľov napojených na verejný vodovod a kanalizačnú sieť zostáva:

- zostáva pod priemerom SR,
- problém sa týka najmä menších obcí.

Ide o jednu z hlavných rozvojových limitácií infraštruktúry.

V poslednom období dochádza k zlepšovaniu:

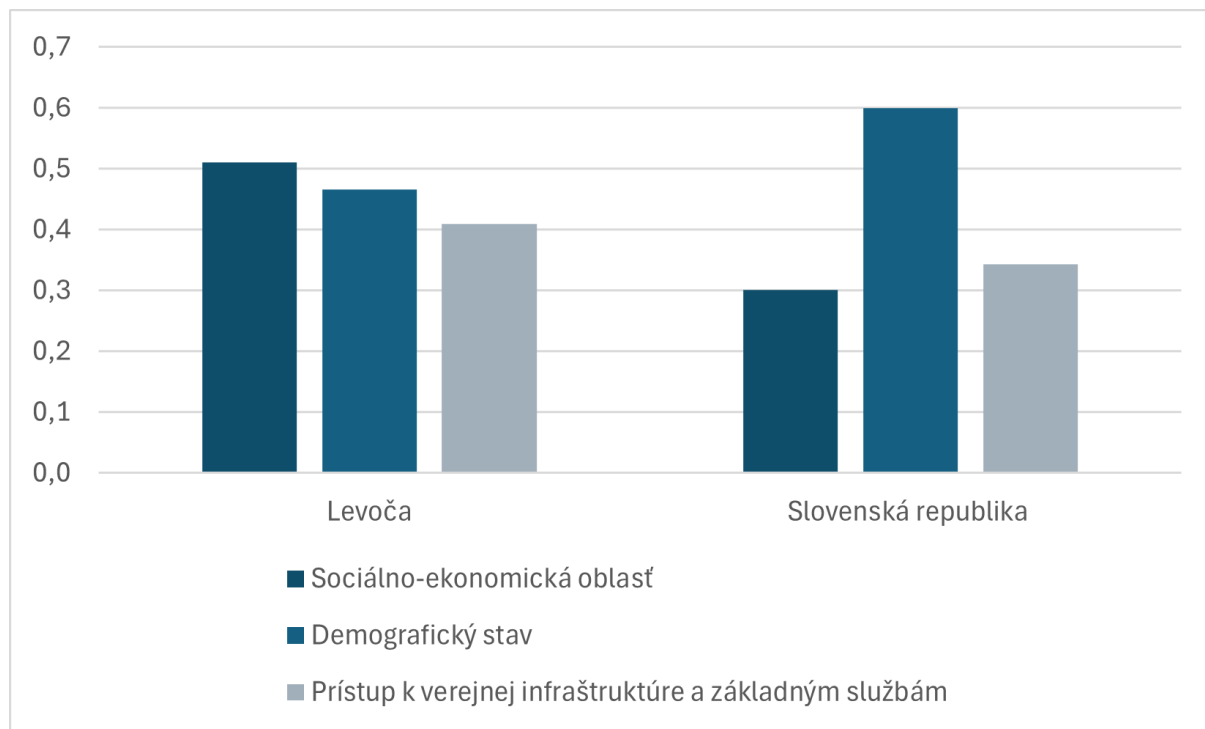
- rast dostupnosti vysokorýchlostného internetu,
- pretrvávajú rozdiely medzi mestom a vidiekom.

Digitalizácia predstavuje rastúci rozvojový faktor.

1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb

A. Zhrnutie dát

Na základe analýzy čiastkových ukazovateľov možno konštatovať, že hodnoty prioritného okresu v sociálno-ekonomickej oblasti a v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám sa nachádzajú pod priemerom SR.

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B. Zoradenie najkritickejších oblastí

Podpriemerné hodnoty:

- v sociálno-ekonomickej oblasti; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov a
 - v oblasti podielu počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku.
- v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps.

Priemerné hodnoty:

- v sociálno-ekonomickej oblasti; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:

- v oblasti priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca.
- v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov a
 - v oblasti podielu detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Najlepšie hodnoty:

- v oblasti demografického stavu.

C. Zhrnutie kľúčových problémových oblastí a potrieb

Na základe výsledkov analýzy sociálno-ekonomických podmienok, demografického vývoja a dostupnosti verejnej infraštruktúry a základných služieb je možné konštatovať, že okres Levoča dlhodobo čelí viacerým systémovým a navzájom prepojeným problémom, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú jeho celkový rozvoj.

Za kľúčovú problémovú oblasť možno považovať nepriaznivý stav na trhu práce, prejavujúci sa najmä vyššou mierou nezamestnanosti a nízkou úrovňou ekonomickej aktivity obyvateľstva. Tento stav je podmienený predovšetkým nedostatočnou ponukou stabilných pracovných príležitostí a obmedzenou diverzifikáciou hospodárskej štruktúry regiónu. Uvedené skutočnosti sa následne premietajú do nižšej príjmovej úrovne obyvateľstva, čo má negatívny dopad na životné podmienky domácností, znižuje ich kúpyschopnosť a zároveň oslabuje atraktivitu regiónu pre kvalifikovanú pracovnú silu a potenciálnych investorov.

Za významný problém je potrebné považovať aj pretrvávajúcu mieru sociálnej odkázanosti časti obyvateľstva, ktorá úzko súvisí s koncentráciou znevýhodnených marginalizovaných skupín a ich obmedzenými možnosťami a príležitosťami uplatnenia na trhu práce. Táto skutočnosť má dlhodobý charakter a prispieva k prehlbovaniu sociálnych disparít a k reprodukcii nerovností v rámci sledovaného územia.

Špecifikom okresu je vysoké zastúpenie nízko kvalifikovanej pracovnej sily, ktorú tvoria najmä príslušníci MRK. V rámci aktivity sú teda navrhované opatrenia a úlohy, ktoré budú podporovať vytváranie nových pracovných miest aj pre túto cieľovú skupinu.

Za významnú prekážku rozvoja okresu Levoča možno považovať nedostatočne rozvinutú technickú infraštruktúru a obmedzenú dostupnosť základných služieb, predovšetkým v menších obciach v danom regióne. Nedostatky v oblasti verejnej kanalizácie, zásobovania pitnou vodou prostredníctvom verejných vodovodov, ako aj dostupnosti predprimárneho vzdelávania negatívne vplyvajú na kvalitu života obyvateľstva, obmedzujú rozvoj bytovej

výstavby a hlavne podnikateľského prostredia a zároveň prispievajú k prehlbovaniu regionálnych disparít v rámci okresu.

Za špecifickú problémovú oblasť možno považovať aj vysokú investičnú náročnosť projektov zameraných na dobudovanie základnej infraštruktúry. Realizácia týchto projektov spravidla presahuje finančné a kapacitné možnosti miestnej úrovne, pričom si vyžaduje koordinovaný postup a zabezpečenie externých finančných zdrojov.

Zo stretnutí so zástupcami samospráv a socioekonomických partnerov vyplynula potreba cielene podporovať aktivity, ktoré majú priamy, exaktný a viditeľný dopad na rozvoj územia okresu. Za významnú rozvojovú príležitosť je považovaný najmä rozvoj cestovného ruchu, ktorý nadväzuje na existujúci potenciál okresu. Podpora aktivít v oblasti cestovného ruchu je vnímaná ako nástroj tvorby pracovných miest a zvyšovania finančných príjmov v regióne.

Zástupcovia územia zároveň identifikovali ako prioritnú oblasť investície do verejného sektora a infraštruktúry, vrátane podpory projektovej prípravy a spolufinancovania projektov. Možnosť doplnenia financovania projektov z iných zdrojov je považovaná za významný nástroj, ktorý umožňuje obciam realizovať strategické projekty a zlepšovať kvalitu života obyvateľov.

Z pohľadu ekonomického rozvoja okresu Levoča bol zdôraznený význam podpory miestneho podnikania, najmä malých a stredných podnikov, ako aj vytvorených, či vznikajúcich sociálnych podnikov, ktoré prispievajú k vytváraniu nových a ďalších pracovných miest a zároveň umožňujú pracovnú integráciu znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Na základe uvedených skutočností možno identifikovať nasledovné hlavné rozvojové potreby okresu:

- zvyšovanie zamestnanosti a podpora tvorby udržateľných pracovných miest,
- podpora projektovej pripravenosti obcí a spolufinancovania strategických projektov,
- dobudovanie a modernizácia technickej infraštruktúry, najmä v oblasti vodovodov a kanalizácie,
- podpora cestovného ruchu, podnikania a sociálnej ekonomiky a nadväzujúcich služieb k tomu,
- zlepšovanie kvalifikácie a zamestnateľnosti obyvateľstva,
- znižovanie miery chudoby a sociálneho vylúčenia a
- stabilizácia obyvateľstva a podpora zotrvania mladých ľudí v regióne.

Okres Levoča má potenciál na rozvoj turizmu, ako jedného z nosných sektorov ekonomiky. V okrese absentuje dostatok kvalitných ubytovacích kapacít, ktoré zvyčajne tvoria stmelujúci prvok pri budovaní komplexnej ponuky a sú dôležitým faktorom pre dlhodobejšie udržanie klienta v území. Dôležitým prvkom v cestovnom ruchu sú tradičné remeslá a tradičná výroba. Posilnenie tohto piliera podporí komplexnosť ponuky v oblasti cestovného ruchu a rozvoja regiónu.

Územie okresu Levoča poskytuje vynikajúce predpoklady pre kultúrny, poznávací a pútnický turizmus kombinovaný s agroturistikou v podhorí Levočských vrchov i Braniska. Okres disponuje značným množstvom pamiatok kultúrohistorického dedičstva. Najvýznamnejšou

je lokalita Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia (Mesto Levoča, PR Spišské Podhradie, MPR Spišská Kapitula, NKP Spišský hrad) zaradené do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Prírodné hodnoty uvedeného priestoru (NPR Dreveník, NPR Sivá Brada) dotvárajú jeho skvelý potenciál pre rekreačné využitie.

Ubytovacie kapacity sú sústredené najmä v mestách Levoča a Spišské Podhradie. Problémom ubytovacích zariadení je absencia doplnkových služieb zabezpečujúcich ich atraktivnosť (napr. wellness, detské atrakcie a pod.). Pri predpokladanom a žiadanom náraste intenzity cestovného ruchu je perspektívne kapacita nepostačujúca.

Za najperspektívnejší priestor rozvoja rekreácie a cestovného ruchu na území okresu Levoča možno považovať priestor Levočských vrchov, a najmä lokalitu Levočská dolina s potenciálom plniť funkciu strediska rekreácie a cestovného ruchu nadregionálneho až medzinárodného významu.

2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja

Spracovanie plánu rozvoja vychádza z prepojenia legislatívnych rámcov, výsledkov analytických hodnotení a identifikovaných potrieb územia. **Dokument je výsledkom participatívneho procesu** realizovaného v úzkej spolupráci zástupcov územia predmetného okresu a MIRRI SR. Vychádza z objektívnych analytických ukazovateľov, hodnotenia regionálnych rozdielov a reálnych potrieb identifikovaných na úrovni miestnych aktérov.

Zásadným impulzom pre vypracovanie plánu rozvoja bolo zaradenie okresu Levoča medzi prioritné okresy SR v roku 2026. Toto zaradenie reflektuje dlhodobu nepriaznivý vývoj v kľúčových oblastiach regionálneho rozvoja, pričom hodnota ukazovateľa úrovne regionálneho rozvoja potvrdzuje potrebu realizácie systematických, koordinovaných a územne zameraných intervencií. Uvedený stav poukazuje na skutočnosť, že bez cielej podpory nie je možné očakávať výraznejšiu korekciu negatívnych vývojových trendov.

Analytické zistenia potvrdili existenciu viacerých vzájomne prepojených problémových oblastí, ktoré tvoria hlavné bariéry rozvoja okresu. Kľúčovým problémom zostáva **sociálno-ekonomická oblasť, charakterizovaná obmedzenými pracovnými príležitosťami, nízkou mzdovou úrovňou a pretrvávajúcou nezamestnanosťou**, ktorá má v mnohých prípadoch štruktúrally charakter. Ekonomická slabosť územia je zároveň úzko spätá s nepriaznivým demografickým vývojom, prejavujúcim **odchodom mladých a ekonomicky aktívnych obyvateľov, ako aj postupným starnutím populácie**. Paralelne s týmito trendmi pretrvávajú nedostatky v oblasti technickej a sociálnej infraštruktúry, najmä v dostupnosti kanalizačných a vodovodných sietí a v kapacitách vybraných verejných služieb.

Uvedené zistenia vytvorili jasný rámec pre formulovanie cieľov, priorít a konkrétnych aktivít plánu rozvoja, pričom ich návrh vychádza z potreby riešiť identifikované problémy v ich vzájomných súvislostiach. Hlavným cieľom plánu rozvoja je systematické **znižovanie regionálnych rozdielov a podpora vyváženého územného rozvoja prostredníctvom opatrení**, ktoré budú mať merateľný dopad na kľúčové ukazovatele regionálneho rozvoja. Navrhované

intervencie sú koncipované tak, aby prispievali nielen k riešeniu jednotlivých problémových oblastí, ale aj k posilneniu celkovej ekonomickej a sociálnej stability územia.

Dôležitou súčasťou prípravy dokumentu bol **participatívny proces**, do ktorého boli zapojení zástupcovia miestnych a regionálnych samospráv, podnikateľského prostredia, ako aj poskytovatelia sociálnych a verejných služieb. Tento proces umožnil identifikovať konkrétne potreby územia z pohľadu jeho aktérov a zároveň overiť reálnosť navrhovaných opatrení.

Z participatívnych vstupov vyplynuli ako kľúčové najmä **potreby zamerané na podporu zamestnanosti a tvorby pracovných miest, rozvoj podnikateľských aktivít a posilnenie ekonomickej základne územia**. Významný potenciál bol identifikovaný aj **v oblasti rozvoja cestovného ruchu** ako doplnkového zdroja ekonomického rastu, ktorý môže prispieť k tvorbe pracovných príležitostí a zvýšeniu atraktivity územia. Rovnako sa ako nevyhnutná javí systematická **modernizácia technickej a verejnej infraštruktúry**, ktorá predstavuje základný predpoklad pre rozvoj hospodárskych aktivít a kvalitu života obyvateľov.

Celkové zameranie plánu rozvoja tak reflektuje potrebu komplexného prístupu, ktorý spája ekonomické, demografické a infraštruktúrne opatrenia do jedného vzájomne prepojeného rámca. Takto nastavený prístup vytvára predpoklady pre postupnú stabilizáciu okresu Levoča, zvýšenie jeho konkurencieschopnosti a zlepšenie životných podmienok jeho obyvateľov.

Impulzom na vypracovanie plánu je aj pretrvávajúca potreba zlepšenia prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám, predovšetkým v menších obciach okresu. Nedostatky v oblasti technickej infraštruktúry, najmä v napojení na verejné vodovody a kanalizáciu, ako aj obmedzená dostupnosť niektorých služieb predstavujú významnú bariéru pre rozvoj bývania, podnikania a zvyšovanie kvality života obyvateľov.

Plán rozvoja zároveň vychádza z identifikovaných potrieb a priorít územia, ktoré boli formulované v rámci pracovných stretnutí a konzultácií so zástupcami okresu Levoča a ďalšími relevantnými aktérmi. Z týchto stretnutí vyplynula potreba zamerať podporu na aktivity s priamym dopadom na rozvoj územia a kvalitu života obyvateľov.

Plán rozvoja tak predstavuje nástroj koordinovaného prístupu k riešeniu identifikovaných problémov a potrieb okresu a zároveň vytvára akýsi rámec pre efektívne využívanie dostupných zdrojov na podporu jeho hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja.

3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja

3.1. Súlad so strategickými dokumentmi

Plán rozvoja je v súlade s prioritami Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2030, Integrovanou územnou stratégiou a ďalšími relevantnými národnými a regionálnymi stratégiami. Zabezpečuje súlad s aktivitami financovanými z Programu Slovensko 2021 – 2027 a akéhokoľvek nadväzujúceho mechanizmu financovania projektov z prostriedkov Európskej únie a jej príslušných fondov.

3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja

Výber hlavných aktivít a ich opatrení a úloh je určený pre prioritné okresy tak, aby finančná podpora smerovala na projekty s merateľným prínosom a jasnou väzbou na URR, resp. na čiastkové a špecifické ukazovatele, ktoré ho vytvárajú, a to za účelom jeho znižovania a dorovnávania rozdielov medzi jednotlivými okresmi SR.

Zámerom výberu a usporiadania aktivít je vytvoriť rámec pre rýchlu a jednoduchú identifikáciu pre zaradenie žiadostí a zároveň prostredníctvom odporúčanej prioritizácie aktivít zacieliť a motivovať potenciálnych žiadateľov na podávanie žiadostí a projektov, ktoré adresujú najakútnejšie problémové ukazovatele prioritného okresu.

Aktivity sú navrhnuté tak, aby mali merateľný dopad na špecifické ukazovatele a zároveň vytvárali synergie pre celkový rozvoj územia. Hodnotenie predkladaných žiadostí a projektov bude zamerané predovšetkým na ich jasné a zrozumiteľné zaradenie a naviazanie na špecifickú aktivitu a jej merateľné ukazovatele tak, aby projekty prispievali k zlepšovaniu čiastkových a špecifických ukazovateľov.

3.3. Aktivity plánu rozvoja

Rámec aktivít je postavený na nasledovných štyroch hlavných aktivitách:

- (i) **Práca a príjmy v regióne** (*sociálno-ekonomické ukazovatele*)
- (ii) **Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia** (*zamestnanosť a príjmy cez projekty cestovného ruchu a aktívnej rekreácie*)
- (iii) **Infraštruktúra, služby a bezpečné obce** (*prístup k infraštruktúre a službám*)
- (iv) **Sociálne služby, zdravie a demografia** (*demografický stav a kvalita života*)

Jednotlivé opatrenia a úlohy sú bližšie špecifikované v *Prílohe č. 1*

Rámec hlavných aktivít plánu rozvoja vychádza z komplexného posúdenia identifikovaných problémových oblastí a rozvojových potrieb územia daného okresu, pričom je orientovaný na systematické zmierňovanie regionálnych nezrovnalostí, či disparít. Navrhované aktivity reflektujú kľúčové výzvy okresu, predovšetkým v oblastiach trhu práce, demografického vývoja, technickej a sociálnej infraštruktúry a celkovej kvality života obyvateľstva.

Výber hlavných aktivít v pláne rozvoja vychádza z kombinácie metodického rámca a konkrétnych potrieb územia, ktoré boli identifikované prostredníctvom participatívneho procesu zainteresovaných skupín.

Na základe syntézy poznatkov získaných z územia, výsledkov uskutočnených stretnutí a zisťovania, predložených projektových zámerov a ich prerokovania v riadiacom výbore bola stanovená nasledovná prioritizácia hlavných aktivít:

Pre samosprávy sú prioritné predovšetkým tieto opatrenia v nasledovnom poradí:

Hlavná aktivita 3 - Infraštruktúra, služby a bezpečné obce - hlavná priorita

Navrhovaná aktivita bola identifikovaná ako prioritná s najvyššou mierou naliehavosti vzhľadom na výrazné deficity v oblasti technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj obmedzenú dostupnosť základných služieb, ktoré predstavujú zásadnú prekážku ďalšieho rozvoja územia. Bez systematického riešenia uvedených nedostatkov nie je možné dosiahnuť zlepšenie kvality života obyvateľstva, ani vytvoriť priaznivé podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia a dlhodobú stabilizáciu obyvateľov v regióne.

Cieľom hlavnej aktivity 3 je zlepšiť prístup k verejnej infraštruktúre, základným službám, projektovej pripravenosti a bezpečnosti v obciach. Aktivita prepája technické investície, menšie lokálne zásahy, spolufinancovanie a bezpečnostné systémy.

Aktivita je zameraná na zvyšovanie kapacít, kvality a efektívnosti výkonu verejnej správy na úrovni okresu. Zahŕňa opatrenia na zlepšenie dostupnosti a kvality verejných služieb, ako aj podporu implementačných mechanizmov rozvojových politík na lokálnej úrovni.

V rámci tejto aktivity boli definované nasledovné opatrenia:

- 3.3 Malé projekty pre obce do 500 evidovaných obyvateľov (priorita 1)
 - riešenie lokálnych potrieb v malých obciach s obmedzenými zdrojmi
- 3.1 Projektová príprava verejných investícií (projektové dokumentácie) pre obce do 2 000 evidovaných obyvateľov (priorita 1)
 - podpora prípravy projektov ako predpokladu čerpania externých zdrojov
- 3.2 Realizácia verejnej infraštruktúry a základných služieb (priorita 1)
 - investície do kanalizácie, vodovodov, miestnych komunikácií a občianskej vybavenosti
- 3.5 Integrované bezpečnostné a záchranné systémy obcí (priorita 2)
 - posilnenie bezpečnosti a pripravenosti na krízové situácie
- 3.4 Spolufinancovanie projektov (priorita 2)
 - podpora realizácie väčších investičných projektov

Dominancia tejto aktivity odráža skutočnosť, že infraštruktúra predstavuje základný predpoklad rozvoja všetkých ostatných oblastí.

Pre socioekonomických partnerov sú prioritné predovšetkým tieto opatrenia v nasledovnom poradí:

Ďalšie dve hlavné aktivity (hlavná aktivita 1 a hlavná aktivita 2) s rovnakou váhou priority:

Hlavná aktivita 1 - Práca a príjmy v regióne (*sociálno-ekonomické ukazovatele*) – hlavná priorita

Cieľom hlavnej aktivity 1 je znižovať hmotnú núdzu, nezamestnanosť a podporovať rast príjmov obyvateľov prostredníctvom tvorby pracovných miest, rozvoja miestnych podnikov, podpory inovácií a lepšieho prepojenia vzdelávania s trhom práce. Aktivita združuje ekonomické, pracovné a kvalifikačné intervencie, ktoré boli v roku 2025 rozptýlené medzi

viaceré názvy a opatrenia.

Aktivita je zameraná na zvyšovanie miery zamestnanosti prostredníctvom systematickej podpory tvorby udržateľných pracovných miest, s osobitným dôrazom na uchádzačov o zamestnanie a znevýhodnené skupiny na trhu práce. Súčasťou aktivity sú opatrenia podporujúce ich pracovnú integráciu, zvyšovanie zamestnateľnosti a dlhodobé uplatnenie na trhu práce.

V rámci tejto aktivity boli definované nasledovné opatrenia:

- 1.2 Miestne MSP a tradičná výroba (priorita 1)
- 1.3 Inovácie, výskum, digitalizácia, kybernetická bezpečnosť a GDPR (priorita 1)
- 1.4 Prepojenie vzdelávania a trhu práce (duál, prax, rekvalifikácia) (priorita 1)
- 1.1 Sociálna a inkluzívna ekonomika (priorita 2)
- 1.5 Prevencia rizikových javov v športe, integrita a kariérna tranzícia športovcov (priorita 2)

Hlavná aktivita 2 - Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia – hlavná priorita

Ďalšou hlavnou prioritou je rozvoj cestovného ruchu, ktorý predstavuje jeden z najvýznamnejších rozvojových potenciálov okresu.

Cieľom hlavnej aktivity 2 je rozvíjať udržateľný cestovný ruch a voľnočasové produkty ako nástroj tvorby pracovných miest, príjmov a atraktivity územia daného regiónu.

Aktivita je orientovaná na rozvoj integrovanej a konkurencieschopnej ponuky cestovného ruchu, založenej na efektívnom využívaní prírodného, kultúrneho a historického potenciálu okresu. Cieľom je posilnenie ekonomickej výkonnosti regiónu prostredníctvom tvorby pracovných príležitostí a podpory lokálneho hospodárskeho rozvoja.

V rámci tejto aktivity boli definované nasledovné opatrenia:

- 2.1 Tematické produkty cestovného ruchu (priorita 1)
- 2.3 Podporné MSP pre cestovný ruch (priorita 1)
- 2.2 Destinačný manažment, marketing, regionálna identita a značka (priorita 1)
- 2.5 Multifunkčné vodné plochy (priorita 2)
- 2.4 Aktívny rekreačný šport (priorita 2)

Hlavná aktivita 4 - Sociálne služby – stredná priorita

Cieľom hlavnej aktivity je zlepšovať kvalitu života, dostupnosť sociálnych a zdravotných služieb a reagovať na demografické výzvy územia, najmä starnutie populácie a potreby zraniteľných skupín.

Táto aktivita je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality života obyvateľov, avšak jej efekt

na ekonomický rozvoj je skôr nepriamy.

V rámci tejto aktivity boli definované nasledovné opatrenia:

- 4.2 Dostupná zdravotná starostlivosť a prevencia (priorita 1)
- 4.1 Rozvoj sociálnych služieb a komunitnej podpory (priorita 2)

Analýza získaných odpovedí poukazuje na diferencované vnímanie rozvojových priorít v závislosti od typu zapojených aktérov. Identifikované rozdiely indikujú, že jednotlivé skupiny subjektov uprednostňujú špecifické oblasti rozvoja, ktoré reflektujú ich funkčné zameranie a potreby.

Subjekty pôsobiace v ekonomickej oblasti kladú dôraz najmä na rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu, zatiaľ čo verejný a sociálny sektor prioritizuje rozvoj sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti a komunitných aktivít. Osobitnú pozíciu v tomto kontexte zastávajú sociálne podniky, ktoré integrujú ekonomické a sociálne aspekty rozvoja a poukazujú na potrebu podpory aktivít s kombinovaným hospodárskym a spoločenským prínosom.

Táto diferenciácia prístupov predstavuje významné východisko pre formuláciu integrovaných rozvojových opatrení, ktoré by mali zabezpečiť koordinované prepojenie ekonomického rastu so sociálnym rozmerom rozvoja územia.

V rámci identifikovaných rozvojových priorít bola potvrdená potreba systematickej podpory marketingu a propagácie regiónu. Okres disponuje značným potenciálom, predovšetkým v oblasti cestovného ruchu, ktorý však v súčasnosti nie je dostatočne využívaný.

Posilnenie marketingových a propagačných aktivít predstavuje kľúčový nástroj na zvýšenie atraktivity územia, zviditeľnenie jeho rozvojových predpokladov a následnú podporu hospodárskeho rozvoja regiónu.

4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja

Pre sledovanie dosahovania cieľov sú zadefinované kľúčové merateľné ukazovatele, ktoré vychádzajú priamo zo špecifických ukazovateľov definovaných vo vyhláske.

Označenie	Názov merateľného ukazovateľa	Východisková hodnota ⁴	Cieľová hodnota (2026) ⁵	Cieľová hodnota (2027)	Cieľová hodnota (2028)
SE01	Podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov v %	4,80	4,75	4,73	4,71

⁴ Podľa zoznamu vybraných okresov zverejneného 1.11.2025.

⁵ Pribežná hodnota, ktorú plánuje okres dosiahnuť v danom roku realizáciou aktivít. Pri monitorovaní budú použité hodnoty ukazovateľa z obdobia n-2.

Označenie	Názov merateľného ukazovateľa	Východisková hodnota ⁴	Cieľová hodnota (2026) ⁵	Cieľová hodnota (2027)	Cieľová hodnota (2028)
SE02	Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku v %	7,05	6,99	6,79	6,59
SE03	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v EUR	1374	1394	1414	1434
DS01	Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (na 1000 obyv.) v ‰	0,18	0,19	0,20	0,21
DS02	Index ekonomického zaťaženia osôb v %	50,39	50,29	50,19	50,00
DS03	Index starnutia v %	82,78	82,68	82,58	82,48
VI01	Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov v %	87,30	87,50	87,70	87,90
VI02	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV v %	70,50	70,70	70,90	71,10
VI03	Podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps v %	82,27	82,30	82,35	82,40
VI04	Podiel detí vo veku 2 - 5 rokov navštevujúcich MŠ v %	64,29	64,39	64,43	64,45

5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku

5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja

Za realizáciu jednotlivých projektov v rámci hlavných aktivít a ich opatrení a úloh sú zodpovední samotní prijímatelia regionálneho príspevku, s ktorými na základe vyhodnotenia jednotlivých výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie regionálneho príspevku uzatvorí MIRRI SR zmluvu o poskytnutí regionálneho príspevku. Harmonogram realizácie plánu rozvoja je navrhnutý na roky 2026 – 2028.

5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja

Hlavné aktivity plánu rozvoja sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu SR a alokované

na základe rozhodnutia MIRRI SR pre príslušný kalendárny rok, ktoré MIRRI SR zverejní na svojej webovej stránke. Alokačný mechanizmus zohľadňuje potreby jednotlivých prioritných okresov, pričom MIRRI SR je oprávnené rozhodnúť o zmene alokácie alebo jej presune alebo jej časti na iný prioritný okres najmä v prípadoch, ak nedôjde k vyčerpaniu alokovaných prostriedkov alebo pripravenosť predložených žiadostí a projektov nedosiahne požadovanú odbornú úroveň vypracovania.

5.3. Gestori a spôsob monitorovania

Plnenie plánu rozvoja vyhodnocuje a kontroluje MIRRI SR v spolupráci s Okresným úradom Levoča a riadiacim výborom prioritného okresu⁶.

Postup pre monitorovanie a hodnotenie plánu rozvoja prioritného okresu je upravený interným predpisom MIRRI SR.

5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ

Riadiaci výbor prioritného okresu v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 písm. d) zákona o prioritných okresoch monitoruje a hodnotí plnenie výziev a plánu rozvoja prioritného okresu prostredníctvom hodnotiacej správy každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

6. Prílohy

Príloha č. 1 – Zoznam hlavných aktivít a opatrení plánu rozvoja

⁶ Podľa § 2 písm. e) zákona o prioritných okresoch sa riadiacim výborom prioritného okresu rozumie poradný orgán MIRRI SR zriadený v každom prioritnom okrese.

PRÍLOHA Č. 1 K PLÁNU ROZVOJA PRIORITNÉHO OKRESU

VYMEDZENIE HLAVNÝCH AKTIVÍT A OPATRENÍ

Táto príloha obsahuje všeobecné vecné vymedzenie hlavných aktivít a opatrení a typové zameranie projektov, ktoré môžu byť podporované v rámci regionálneho príspevku. Konkrétne oprávnené osoby žiadateľov, finančné limity, populačné alebo iné limity, oprávnené výdavky, osobitné podmienky, obmedzenia a ďalšie pravidlá podpory určí príslušná vyhlásená a schválená výzva.

Pri zaradení projektu je rozhodujúci jeho hlavný účel a dominantný výsledok, nie samotný názov projektu, stavby, zariadenia alebo výdavku. Uvedené príklady sú orientačné a nevytvárajú uzavretý zoznam projektov.

HLAVNÁ AKTIVITA 1 – PRÁCA A PRÍJMY V REGIÓNĚ

Podpora zamestnanosti, príjmov, miestneho podnikania, inovácií a pracovných zručností s rozvojovým účinkom v prioritnom okrese.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
1.1 Sociálna a inkluzívna ekonomika	Pracovná integrácia znevýhodnených a zraniteľných osôb prostredníctvom sociálnych, komunálnych alebo komunitne orientovaných ekonomických činností s udržateľným pracovným a miestnym prínosom.	Patria sem sociálne a komunálne podniky, sociálne dielne, komunálne a údržbové služby, reuse a opravárenské činnosti, miestna výroba a služby, ak je ich jadrom vytváranie a udržanie pracovných miest pre určené znevýhodnené alebo zraniteľné skupiny.
1.2 Miestne MSP a tradičná výroba	Rozvoj miestnych mikro-, malých a stredných podnikov, výroby, remesiel, spracovania miestnych surovín, obchodu a služieb s cieľom zvýšiť hospodársky výkon a stabilitu miestnej ekonomiky.	Patria sem projekty vzniku, rozšírenia alebo modernizácie výroby a služieb, najmä potravinárstva, dreva, kovu, textilu, remesiel, stavebných a opravárenských činností, miestnych služieb, poľnohospodárstva, lesníctva, logistiky, odbytu a regionálnych produktov.
1.3 Inovácie, výskum, digitalizácia, kybernetická bezpečnosť a GDPR	Podpora inovácií, aplikovaného výskumu, technologickej modernizácie, automatizácie a digitalizácie, ako aj riešení zvyšujúcich kybernetickú odolnosť a ochranu osobných údajov.	Patria sem nové alebo podstatne zlepšené technológie, automatizované a dátovo riadené procesy, digitálne systémy a služby, vývoj a aplikovaný výskum, ako aj funkčné opatrenia kybernetickej bezpečnosti, ochrany dát a súladu s GDPR.
1.4 Prepojenie vzdelávania a trhu práce	Vzdelávanie orientované na zamestnateľnosť a konkrétne potreby trhu práce, najmä praktická a odborná príprava, rekvalifikácie, odborná prax a spolupráca vzdelávacích organizácií so zamestnávateľmi.	Patria sem duálne vzdelávanie, odborná prax, rekvalifikačné a kvalifikačné programy, pracoviská praktického vyučovania, odborné dielne a laboratória, kariérne poradenstvo a ďalšie programy smerujúce k získaniu pracovných zručností a uplatneniu.
1.5 Prevencia rizikových javov v športe, integrita a kariérna tranzícia športovcov	Podpora bezpečného a integritného športového prostredia a prípravy športovcov na profesionálnu aj pošportovú kariéru prostredníctvom vzdelávania, prevencie, poradenstva, mentoringu a vhodných digitálnych nástrojov.	Patria sem programy prevencie manipulácie súťaží, rizikového stávkovania, dopingu, násilia, diskriminácie, šikany a zneužívania, vzdelávanie športovcov a ich podporného prostredia, bezpečné oznamovacie postupy, vstupná príprava mladých športovcov, kariérne poradenstvo a rekvalifikácia.

HLAVNÁ AKTIVITA 2 – ZÁŽITKOVÝ REGIÓN: CESTOVNÝ RUCH, IDENTITA A AKTÍVNA REKREÁCIA

Rozvoj udržateľného cestovného ruchu, návštevníckych produktov, regionálnej identity, služieb pre návštevníkov a aktívnej rekreácie.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
2.1 Tematické produkty cestovného ruchu	Rozvoj ucelených a dlhodobo využiteľných turistických produktov založených na (A) vode; (B) prírode, horách a turistike vrátane cykloturistiky; (C) histórii a kultúre; alebo (D) vidieku a agroturistike.	Patria sem turistické a cyklistické trasy, vodné a prírodné návštevnícke produkty, vyhladky, náučné a tematické trasy, sprístupnenie pamiatok a sakrálnych stavieb, expozície, návštevnícke programy, vidiecke a agroturistické zážitky a digitálna interpretácia viazaná na konkrétnu lokalitu alebo trasu.
2.2 Destinačný manažment, marketing, regionálna identita a značka	Spoločné riadenie, koordinácia a prezentácia destinácie alebo uceleného územia, budovanie regionálnej identity a značky a prepájanie atrakcií, služieb a miestnych aktérov.	Patria sem projekty destinačného manažmentu, spoločnej regionálnej značky a komunikácie, destinačné weby a aplikácie, spoločné mapy a publikácie, marketingové kampane územia, koordinácia ponuky a podujatí, návštevnícke dáta a partnerstvá viacerých aktérov.
2.3 Podporné MSP pre cestovný ruch	Rozvoj podnikateľských služieb, ktoré návštevník priamo využíva počas pobytu a ktoré dopĺňajú alebo zvyšujú kvalitu turistickej ponuky územia.	Patria sem najmä ubytovanie, gastronómia, požičovne a servis rekreačného vybavenia, sprievodcovské a zážitkové služby, turistická doprava, predaj regionálnych výrobkov a ďalšie služby s preukázateľnou väzbou na cestovný ruch.
2.4 Aktívny rekreačný šport	Podpora pravidelného amatérskeho športovania, tréningu a aktívnej rekreácie prostredníctvom športovo-rekreačných priestorov, zariadení, vybavenia a programov s dlhodobou využiteľnosťou.	Patria sem workoutové a outdoorové zóny, pumptracky, skateparky, športové okruhy, multifunkčné ihriská, kurty, telocvične a pohybové sály, lezecké a tréningové prvky, športové zázemie a spoločné vybavenie a pravidelné amatérske alebo komunitné športové programy.
2.5 Multifunkčné vodné plochy	Vznik, obnova a funkčné dobudovanie vodných plôch, ktoré plnia retenčnú alebo inú vodohospodársku funkciu a zároveň prinášajú ďalší rekreačný, rybársky, protipožiarne alebo ekologický úžitok.	Patria sem rybníky a retenčné nádrže, obnova vodných plôch, regulačné a technické prvky, protipožiarne odberné miesta, športový rybolov, bezpečné vstupy, lovné miesta, móla, primerané hygienické a návštevnícke zázemie a prvky podporujúce biodiverzitu.

HLAVNÁ AKTIVITA 3 – INFRAŠTRUKTÚRA, SLUŽBY A BEZPEČNÉ OBCE

Podpora projektovej pripravenosti a realizácie verejných investícií, menších lokálnych zásahov, spolufinancovania a bezpečnostných a záchranných riešení.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
3.1 Projektová príprava verejných investícií	Príprava konkrétnych verejných investícií do štádia umožňujúceho ich povolenie, financovanie a následnú realizáciu.	Patria sem projektové a technické dokumentácie, architektonické a inžinierske návrhy, štúdie uskutočniteľnosti, rozpočty a výkazy výmer, odborné prieskumy a posudky, povoľovacie podklady, inžinierska činnosť a ďalšia príprava priamo viazaná na konkrétnu plánovanú verejnú investíciu.
3.2 Realizácia verejnej infraštruktúry a základných služieb	Realizácia, obnova a rozvoj verejnej infraštruktúry, verejných budov, technických sietí, verejných priestranstiev a základnej občianskej vybavenosti.	Patria sem projekty výstavby, rekonštrukcie alebo funkčnej obnovy miestnej technickej a dopravnej infraštruktúry, verejných budov a priestorov, vodného hospodárstva, energetických a technických systémov, verejnej konektivity a ďalších investícií slúžiacich obyvateľom alebo verejnosti.
3.3 Malé projekty pre obce do 500 obyvateľov (pre CORE okresy) a do 2000 obyvateľov (pre STATUS okresy)	Menšie, samostatne funkčné a rýchlo realizovateľné lokálne projekty s bezprostredným prínosom pre verejný priestor, bezpečnosť, životné prostredie alebo miestne služby.	Patria sem drobné úpravy verejných priestranstiev a prístupov, mobiliár, zastávky, menšie bezpečnostné a záchranné prvky, zeleň a vodozádržné opatrenia, komunitné a návštevnícke prvky, informačné a komunikačné vybavenie a ďalšie lokálne zásahy vytvárajúce nový alebo zlepšený verejný výstup.
3.4 Spolufinancovanie projektov rozvoja územia z externých zdrojov	Podpora vlastného spolufinancovania rozvojových projektov financovaných z iného externého verejného zdroja, ak regionálny príspevok dopĺňa konkrétny hlavný projekt.	Patria sem projekty, pri ktorých je zabezpečené externé financovanie a je určená povinnosť vlastného spolufinancovania alebo iná prípustná spolufinancovaná časť; môže ísť o verejnú infraštruktúru, životné prostredie, sociálne a komunitné služby, energetiku, digitalizáciu a ďalšie oblasti rozvoja územia.
3.5 Integrované bezpečnostné a záchranné systémy obcí	Funkčné bezpečnostné, monitorovacie, varovné a záchranné systémy zvyšujúce ochranu obyvateľov, verejného priestoru a schopnosť obce reagovať na mimoriadne udalosti.	Patria sem kamerové a monitorovacie systémy, osobné záznamové systémy oprávnených zásahových zložiek, mobilné monitorovanie a drony v zákonnom režime, systémy včasného varovania a krízovej komunikácie, AED a ďalšie systémy okamžitej záchrany života vrátane potrebného softvéru, inštalácie, školení a servisu.

HLAVNÁ AKTIVITA 4 – SOCIÁLNE SLUŽBY, ZDRAVIE A DEMOGRAFIA

Podpora dostupných a udržateľných sociálnych, komunitných a zdravotných služieb reagujúcich na demografické, zdravotné a sociálne potreby obyvateľov.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
4.1 Rozvoj sociálnych služieb a komunitnej podpory	Vznik, rozšírenie a skvalitnenie sociálnych služieb a pravidelnej komunitnej podpory pre seniorov, osoby so zdravotným znevýhodnením, rodiny, osoby v krízovej situácii a ďalšie zraniteľné skupiny.	Patria sem terénne a domáce, ambulantné, denné a pobytové sociálne služby, krízová a nízkoprahová pomoc, podpora samostatného života, komunitné centrá a programy, sociálne poradenstvo a ďalšie odborné činnosti; priestory, vybavenie a mobilita sú súčasťou opatrenia, ak priamo vytvárajú alebo rozširujú konkrétnu službu.
4.2 Dostupná zdravotná starostlivosť a prevencia	Zlepšenie územnej, časovej, fyzickej a sociálnej dostupnosti zdravotnej starostlivosti a zdravotne zameranej prevencie pre konkrétne skupiny obyvateľov.	Patria sem vznik alebo rozšírenie ambulantnej starostlivosti, mobilné a výjazdové zdravotné služby, preventívne vyšetrenia a skrining, telemedicína a telekonzultácie, monitoring chronických pacientov, rehabilitačná a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť, programy duševného zdravia a pravidelné preventívne programy.